

Filii Biblioteki Ukrainiejskiej Akademii Nauk, drugą udało się przetransportować do Wrocławia. W tym okresie (lata czterdzieste) głównie uczeni lwowscy tworzyli wrocławski ośrodek naukowy, oni też z dużym zapałem przystąpili do działań, których celem było odtworzenie fundacji Ossolińskiego. Fundacje miały w Polsce bogatą tradycję, a te z nich, które - jak Ossolineum - służyły narodowej nauce i kulturze, uważane były za wartości niekwestionowane, budziły powszechny szacunek i nie przypuszczano, by musiały być upaństwowione. Wobec powojennych zmian ustrojowych, a także przekształceń wła-

snościowych do czasu uregulowania statusu Zakładu Narodowego zarząd nad nim postanowiono powierzyć Towarzystwu Przyjaciół Ossolineum, którego zebranie założycielskie odbyło się 10 listopada 1946 roku. Pierwszym prezesem został prof. dr hab. Stanisław Kulczyński, rektor Uniwersytetu i Politechniki. Rektor przekazał ossolińskim skarbowi gmach byłego Gimnazjum św. Macieja we Wrocławiu przy ulicy Szewskiej 37. Ossolińczycy przystąpili do porządkowania zbiorów, otwartą pozostała sprawa statusu Zakładu Narodowego im. Ossolińskich...

Kazimierz Spaleniec, realizator cyklu spotkań pt. „Regionalizm jako forma promocji regionu”, historyk, regionalista, animator kultury, długoletni pracownik Wojewódzkiego Domu Kultury w Lublinie, autor i redaktor wielu publikacji poświęconych upowszechnianiu historii, kultury i ruchu regionalistycznego. Posiada na swoim koncie wiele dokonań, m.in. związanych z aktywną realizacją konkursu „Dni Miejscowości” i tworzeniem izb pamięci. Szczególne zasługi położył jako animator towarzystw regionalnych.

Z jego udziałem powstało 78 towarzystw na ponad 125 aktualnie prowadzących działalność na Lubelszczyźnie. Pod jego redakcją ukazały się m.in.: *Studia z dziejów Grabowca*, Lublin–Grabowiec 2003; *Dzieje Uchań 1484-2006*, Uchanie 2006, II wyd. poszerzone i uzupełnione, Uchanie 2009, album *Historia wykuta w kamieniu. 40 lat twórczości artystycznej Witolda Marcewicza*, Lublin 2008, a także *Dzieje Krzczonowa 1359-2011*, Krzczonów 2012.

200 lat Fundacji Ossolińskich 1817-2017

Widok lwowskiego Ossolineum

Lwów w dziejach Polski to miasto szczególne. W ciągu sześciu wieków przynależności do Rzeczypospolitej miały tutaj miejsce ważne wydarzenia historyczne. Miasto założył książę ruski Daniel Romanowicz w 1250 roku. W wyniku sukcesji dynastycznej Lwów został w roku 1340 przejęty przez króla Kazimierza Wielkiego i wkrótce ufortyfikowany. W 1375 roku utworzono biskupstwo. W 1648 roku miasto było oblegane przez wojska Bohdana Chmielnickiego. We Lwowie po oblężeniu w roku 1655 znalazł ostoję król Jan Kazimierz, wracając z wygnania. Tutaj w Katedrze Lwowskiej przed obrazem Matki Boskiej Łaskawej składał Śluby Narodu (1656). Zapowiadał głębokie reformy społeczne i oddał niszczoną przez wrogów ojczyznę pod opiekę Matki Boskiej, ogłaszając Ją Królową Korony Polskiej. W roku 1661 założył Uniwersytet Lwowski — nazwany później jego imieniem.

Od 1817 roku prowadzi we Lwowie działalność Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Jego pomysłodawcą i założycielem był **Józef Maksymilian hr. Ossoliński**.

Powołując fundację, opiekę nad nią powierzył całemu narodowi polskiemu. Do Zakładu Narodowego

im. Ossolińskich dary płynęły ze wszystkich podzielonych między zaborców ziem polskich. Coraz bogatsze stawały się ossolińskie kolekcje, rósł prestiż Zakładu, który odgrywał coraz poważniejszą rolę w naukowym i kulturalnym życiu Polaków. Ossolineum szybko stawało się instytucją narodową nie tylko z nazwy.

Mówiąc o jubileuszu i działalności zasłużonej fundacji, nie można pominąć jej twórcy Józefa Maksymiliana hr. Ossolińskiego — jednego z pierwszych historyków literatury, pisarza, tłumacza, bibliofila, członka Towarzystwa Przyjaciół Nauk, fundatora fundacji.

Ciężkiej próbie poddane zostało dziedzictwo Ossolińskich we wrześniu 1939 roku. Po II wojnie światowej, wobec utraty Lwowa przez Polskę, ossolińska kolekcja: starodruków, książek, obrazów i dzieł sztuki uległa rozdarciu na dwie części. Jedną władze sowieckie włączyły do zbiorów Lwowskiej

60 lat LSM
Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej LSM

200 lat *Fundacji Ossolińskich* *1817-2017*

Prowadzenie Kazimierz Spaleniec

Spotkanie odbędzie się

w czwartek 9 listopada 2017 r. o godz. 17.00

w Galerii Sztuki Domu Kultury LSM

w Lublinie, ul. K. Wallenroda 4a, tel. 81 743 48 29

www.domkulturyism.pl

Wstęp wolny